

יות, הנהגים הצמודים, השיפוצים הראויות ניים ושמריותהראש נמשך בקצב עליו. המנוצחים של שנת 1977 לא התאוששו בשנת 1978.

מפלגת העבודה לא ידעה מה לעשות. איוו מסקנה עליה להסיק מן המפלגה ה' מוחצת? האם לזנוח את ענייניהחוק ו' לעסוק בענייניפנים? היא ניסתה לעשות זאת, אך אחרי שלוש דורות של שיל' טון לא ידעה איך לספל בנושאים אלה באופוזיציה.

המבצר האחרון שנותר לה — ההסתדרות — שכח זה מכבר כיצד לוחמים למען העובדים.

שלוש כפוי

בקמפ-דייוויד

שתי המילים שלום עכשיו נימנו אף הן עם המושגים האופייניים של שנת 1978.

בפברואר שלחה קבוצת תלמידי תיכון מיכתב לבגין, כמועמדים לגיוס לצה"ל, הם תבעו שהוא יפעל למען השלום. כאשר חתמו כמה קציני-מילואים בחודש מארס על עצומת שתמכת בתלמידי התיכון ו' שבקשה ממנה בגין לשנות את מדינ' יותו, לא ידעו כי הם מתחילים בגילגול כדור-שלג שיגיע לממדים גדולים מאד של תנועת-המנונים.

חיש מהר כמה תנועה אמרפית, חסרת מנהיגים בולטים, שגרפה עימה חלקים גדולים של הציבור הישראלי הנאור. אנשי המרכז, הימין והשמאל מצאו את עצמם, בפעם הראשונה מזה זמן רב, ביחד ב' תנועת-שלום רחבה.

שלוש-ארבע הפגנות-ענק זיעזעו את עמורי השלטון.

במהלך שנת 1978 מילאו שלום-עכשיו ושאור סוגי הפעילות הציבורית למען ה' שלום תפקיד חשוב. הם עזרו אל-סאדאת להשיג, לפחות חלקית, השפעה על דעת-הקהל הישראלית. כדי שזו תלחץ על הממשלה לעלות על דרך השלום.

אחרי מחצית 1978 מיקד אל-סאדאת את יוזמתו במאמץ להפעיל את ארצות-הברית כמשייר לכפיית השלום על ישראל. כל הדרכים הובילו את ישראל לקמפי-דייוויד. יעבור זמן רב עד אשר ייוודעו כל הפרטים על מה שהתרחש ב-13 ימים של גיתוק מוחלט מכלי-התיקשות, בקמפי-דייוויד. אך לגבי דבר אחד אין ספק: היתה שם התערבות מאסיבית של ארצות-הברית.

אין ספק בכך שבגין הסכים לכמה פרי-טים מכריעים תחת לחץ מאסיבי אמריקאי זה, שלא פסק לרגע. מאידך, לא הספיק כוחו של קארטר כדי לכפות את כל ה' דברים שבהם דגל בראשית השנה. מן 'המולדת הפלסטינית' לא נותר הרבה במסמכי קמפ-דייוויד.

דבר אחד היה ברור: המאבק הפנימי בלבו של בגין הוכרע בקמפ-דייוויד.

הוא הקריב את החלום של ארץ-ישראל השלמה על מיובח המציאות, הסכים ל' חלוקתה מחדש של ארץ-ישראל המערבית.

שרהביטחון, עזר וייצמן קדם לו בכך בעשרה חדשים. במשך תישעת חודשי המשבר, הוא מילא תפקיד חיוני. הוא היה היחיד מראשי ישראל שהיה מסוגל לחצות את הקווים ולמצוא אזור קשבת בצד השני. כלפי הציבור בישראל ובמצי-ריים כאחד, הוא המחיש את התיקושה ש' יומת אל-סאדאת תיננה, בסופו של דבר, הוא נתן את הגושפנקה, של מנהיג לאומי ומצביא עטורי-ניצחון, לקביעת ש' השלום חשוב לביטחונה של ישראל יו' תר מאשר שטחים. במהלך שנת 1978 עבר עזר וייצמן שינוי מהפכני מנץ קיצוני ל'יזנה פקחות-עין. הוא סימל את השינוי הגדול שחולל אל-סאדאת בישראל.

שקיעת

המערב

בשריש האחרון של שנת 1978 פיטר נשיא ארצות-הברית ג'ימי קארטר את שרהאנרגיה שלו. ג'יימס שלזינגר, בשל עצמאותו היתרה, בדבריו הפרידה, דיבר שלזינגר על "הנוף הגיאראסטרטגי" ו' השליך לתוך החלל גבואה קדוה.

אם ישתלטו כוחות ערבים על ברזי הנפט במזרח התיכון, אמר, "פירוש ה' דבר יהיה סוף העולם שהכרנו". במהלך השנה שחלפה מאז הכרזתו, דו' מה שבא, "סוף העולם שהכרנו", השאה הפרסי הורח מכסו באיראן, ובמקומו בא כל המוסכמות שבעולם, ותבע בעקשנות את הסגרת השאה תמודה לשם מישפט

בטהראן. אנשיו של האייתאללה השתל' טו על השגרירות האמריקאית בטהראן, ולכדו את עובדיה כבני-ערובה עד ש' השאה יוסגר, לידם. ארצות-הברית הית' גלתה כענק כבול חסרי-אונים.

לפני שני דורות כתב היסטוריון גרמני בשם אוטוואלד שפנגלר יצירת-ענק קד' רת, שהיתה לא השפעה עצומה על מחש' בת המאה ה-20. שמה העיד על תוכנה: שקיעת המערב.

בשנת 1979 היה נידמה כי כל הגבוי' אות התפסות האלה בדבר שקיעת-המערב מתגשמות בצורה שלא היתה צפויה עוד לפני עשר שנים. מעל לתרבות המערב ריחפה סכנה של שואה.

התרבות המערבית כולה תלויה בתקר' פה זו בשמן-האדמה, הנפט הוא מקור-החיים. הוא המסובב את הגלגלים הכבי' רים של הטכנולוגיה — היצירה המרכזית של רוח-המערב. אם ייסגרו הברזים של צינורות-הנפט, ייחנק המערב, פשוטו כ' משמעו.

האיש שאיים על תרבות המערב אינו ג'ינג'יס חאן חדש, הבונה פיראמידות של גולגולות-מתים. אין הוא גם מדען מטורף, הלוהץ על הכפתור של טיל גרעיני. השיח' אחמד זקי אל-ימאני אינו רוכב קל סוס או טנק, אלא נוסע במכונית קאדילאק ישמרנית. הוא ההיפך מגיבור כובש. הוא מייצג את המעצמה החדשה, המסוגלת עתה להמיט שואה על 'העולם שהכרנו'. העולם של המערב.

ישראל לא היתה צופה קטנה ופאסי' בית ביציע, כאשר התרחשו המאורעות האלה. להיפך, היא מילאה בהם תפקיד מרכזי, הרבה מעבר לכוחה ולממדיה. מקור מה שכן במרכז העולם הערבי, בשולי אר' צות-הנפט, על ג'יבתי היבשה והים של הנוול השחור.

מעולם לא היה הקשר בין גורל ישראל ובין הזהב השחור כה בולט, ובלתי-אמצ' עי, כמו ב-1979.

היו ישראל אפשרות לכריתת ברית חד' שה בין ישראל ומעצמת-הנפט. היו ש' חלמו על מיבצע צבאי להשתלטות על שדות-הנפט של הציריחאי הערבי. אך הכל הבינו כי מאבק-הקיום של ישראל הפך חלק מן המאבק הגלובלי שבין מעצמת הנפט הערבית ובין העולם-המערבי.

ועל איראן ירד הלילה של הכפייה ה' דתית הסטטאלית. אנשי המישטר הישן הוצאו להורג בסיטונות על-ידי בתי-דין מהפכניים. הומוסקסואלים הועמדו לפני כיתות יורים, יחד עם מנהלות של בתי' בישת. נואפים הולקו בפומבי. ידיהם של גנבים נקטעו, שותי משקאות חריפים הולקו ברחוב. הנשים ניצטוו להסתיר את פניהן בפומבי מאחרי צעיפים שחורים.

1979: איש גוש אמונים קופץ על מכוניתו של מנחם בגין

על איראן השתלטה רוח של קנאות פרימיטיבית, מוחלטת ובלתי מתפשרת. התנועה שייצגה אותה בשנת 1979 נק' אה על שם מנהיגה: חומייניזם. יתכן כי החומייניזם הוא תשובת המזרח לאתגר המרכזי של הדור: שקיעת המערב.

חומייניזם

נוסח ישראל

מייד עם השתלטו במולדתו, קרא האייתאללה חומייני למילחמת העולם ה' מוסלמי כולו בישראל, כדי לשחרר מידי היהודים את ירושלים, אחת משלוש ה' ערים המקודשות לאיסלאם. אולם לפחות בטווח הקצר, לא היווה החומייניזם האיראני סכנה לישראל. להיפך, הוא הכריח את עיראק להעביר את תשור מ'חליבה מחזית ישראל לחזית איראן, ובכך הקל על הלחץ הצבאי הסטנציאלי של 'החזית המזרחית' על ישראל. האיום האמיתי של החומייניזם על ישראל לא היה חיצוני. הוא היה פנימי.

מזה שנים הרמה את ראשה בישראל החומייניזם ה'רשעה עלילית האייתאללה הפרסי לא היה לה שם מתאים. גם לתופעה זו הודבקה לעיתים קרובות, בטעות, תווית הפאשיזם. רק השנה נמצא לה שם מת' אים: חומייניזם.

החומייניזם הישראלי, שהטביע את חות' מו על 1979 לא היה חיקוי לתופעה ה' איראנית. הוא היה תופעה ישראלית מקור' רית, אך המיון בין שתי התופעות היה מפי' תיע' ולעיתים מדהים.

החומייניזם הישראליים האמיתו, כמו האייתאללה המזוקן, כי 'ש'להם קשר ישיר עם הקדוש-ברוך-הוא המנחה את צעדיהם והמכוון את מעשייהם. הם כפרו

בסמכותה של הממשלה החילונית, גם כשזו היתה קרובה לתפיסתם. הם ראו את עצמם זכאים, ואף מחוייבים, להפר את החלטות הממשלה בכל עת ובכל מצב כאשר היה נדמה להם שהן מגבילות את מעשיהם.

באיראן ובישראל היו החומייניזם בטר' חים כי מותר להם להרוג, לשדוד, להפקיע ולשלול מן הולות את זכויותיהם — היסודיות — כי אכן, זוהי חובתם הקדושה, לכלל האומר כי 'המטרה מקדשת את האמצעים'. הם היו כוחים כי גם האמי' צעים שלהם קדושים הם.

החומייניזם הישראלי, כמו אחייריבו האיראני, הוא ביטוי נוסף לשקיעת המע' רב מקורי-השראה תרבותי.

רב-אלוף רפאל ('רפול') איתן הדחים רבים, כאשר המתיק את עונשו של איש' הג'א שרצה בדם קר ערבי עובר-אורח בירושלים, והשאיר לו רק תקופת-מאסר מגוחכת. התדהמה גברה שבעתיים, כאשר חזר על כך לגבי הקצין-הרוצח במיבצע' ליטאני שחולל פשע-מלחמה כה נתעב, כלפי אזרחים חסרי-אונים, רק בשליש האחרון של שנת 1979 פורסם שמו של סגן פינטו, שנידון ל-12 שנות מאסר, ובעירעור הופחת עונשו לשמונה שנים — והרמטכ'ל המתיק את העונש עד לשיח' רור.

כאשר חותקף הרמטכ'ל על החלטות אלה, התייצבו לימיו חוגים רבים — ראשי ציבור הסטודנטים, אזרחים פרטיים, קבוצות פוליטיות, מיפלות.

היה זה מיפקד מרשים של החומייניזם הישראלי — פטילה מודעת של הערכי' ה' מ'בים וקב עת גורמ, חדשה.

אין ספק ששר הביטחון היה מודע לה' ליד השחקן המוטרי ההדרגתי שעבר משך תיסוס שנות ההקת השטח' ה' בשם על צ'ל' ליעת, בם ה' של האלוף ישראל טל כדי לצמרת הפיקוד העליון של צה'ל, בכוחה להשב לצבא זה את עליונותו המוסרית, כפי שהת' בטאה בעבר.

סתימה קטנה

ובלתי מסוכנת

במחצית שנת 1979 הגיע מנחם בגין לפיסגת חלומותיו. הוא הצליח במקום שבו ניכשל דוד בן-גוריון, וירבו הגדול, וחתם על חוזה-השלום הראשון עם מדינה ערבית. הוא חי בענן של אויפוריה. הוא ה' משוכנע כי חתם על חוזה שהוא שלום-נפרד לא רק בצורתו, אלא גם ב' מהותו, וכי מצארים משלמת רק מסיפ' תיים לעניין הפלסטיני.

אלא שהנושא הפלסטיני הרודף את יש' ראל מראשית העשור, המשיך לדבוק בה ב'יתר שאת. חדות-השלום במצריים פגה. ה'גירמול" בא טיפין-טיפין, מתוך מילוי קפדני אך חסר-חשק של התחייבויות ה' חוזה.

במחצית השנה לקה מנחם בגין מסתימת עורק במוחו, סתימה קטנה ובלתי-מסוכנת. בכל השטחים האחרים היה מצבו של ראש-הממשלה בכירע. סיקרי דעת-הקהל גיבאו לו תבוסה מוחצת בבחירות. בכל השטחים הכלכליים החברתיים קצרה ממ' שלחו חורבן, ועצם תיפקודה הלקוי הפך נושא ציבורי מרכזי.

לקראת סוף השנה החלו גורמים רבים בליכוד להזכיר את שמו של שרהביטחון, עזר וייצמן כ'יורש לבגין'. משה דיין טרק את הדלת וזכר את הממשלה. קרבות המלל בין עזר וייצמן לאריק שרון הפכו לפומביים. שרהאוצר שימחה ארליך הביא את המשק והכלכלה הישראלית, אל עברי פי פחת. ניסיון נואש להצלת הכלכלה ערך ראש-הממשלה, כאשר החזיר לשולחן הממשלה את ייגאל הורביץ, מה' מיעוט של ארץ-ישראל השלימה. פרשת בסאם שכעה חשפה לעיני כל את אינ' האונות של הממשלה בעניין הפלסטיני.

תבוסת אנשי גוש-אמונים לאחר קבלת עתירתם של תושבים ערבים נגד אלו' מורה, יצרה שד חדש, שעתידי לאיים על הפוליטיקה הישראלית זמן רב, אלא אם ימצא פיתרון שיענה על צרכי ישראל וער' ביי הגדה, מבלי שיפגע בהסכמי קמפי דייוויד, האומרים לספח חלקים מהגדה למדינת ישראל.

לוי אשכול